

PSİKİYATRİST DEMİRCİ: OLAYA ŞAHİT OLAN KİŞİ SAYISI ARTTIKÇA İNSANLARIN SORUMLULUK HİSSİ AZALYOR

Psikiyatrist Onur Okan Demirci, insanların karşılaştıkları toplumsal olaylara ve acil durumlara müdahale etmemelerinin altında yatan psikolojik olgunun 'Bystander Effect' yani 'izleyici etkisi' olduğunu söyledi. Demirci, "Olaya şahit olan kişi sayısı arttıkça insanların sorumluluk hissi azalıyor" dedi.

Kırıkkale'de eski eşi tarafından 10 yaşındaki kızının gözünün önünde bıçaklanarak öldürülen Emine Bulut'un son anlarını kaydeden sosyal medyadan paylaşan kişi herkes tarafından tepkiyle karşılandı. Psikiyatrist Onur Okan Demirci, insanların böyle bir olay karşısında nasıl bir psikoloji ile müdahale etmeden izleyebildikleri ve kaydedilen görüntülerin travmatik duruma şahit olan çocuğun psikolojisini nasıl etkileyeceği hakkında bilgi verdi.

KİŞİ SAYISININ ARTMASI MÜDAHALEYE ENGEL

Psikiyatrist Demirci, müdahale etmek ve yardıma koşmak yerine insanların bu durumu izlemesini şöyle açıkladı:

"Bir takım sosyal deneyler sonucunda bu durum araştırılmış ve "Bystander Effect (izleyici etkisi)" ismi altında bir teori ortaya atılmıştır. Bu teoriye göre insanların olaylara müdahale etme ihtimalleri iki koşula bağlanmıştır. Bunlardan ilki; olay anında o ortamda bulunan kişi sayısı arttıkça sorumluluk hissi azalmakta ve insanlar müdahale edecek birileri mutlaka çıkar düşüncesi ile sadece olayı izlemektedir. Olaya şahit olan kişi sayısı azaldıkça sorumluluk hisleri artmakta ve kişilerin duruma müdahale etme ihtimalleri yükselmektedir. Ortam ne kadar kalabalık ise sorumluluk hissi o kadar azalacağından insanlar birbirlerinin rahat tavırlarından etkilenerek olayı müdahale etmeden izleyeceklerdir."

YARDIM İHTİMALİNİ ARTIRAN CÜMLE: 'YARDIM EDİN, BENİ ÖLDÜRECEKLER'

İstanbul Gelişim Üniversitesi'nden Psikiyatrist Onur Okan Demirci, insanların kendilerini tehlike anında hissettiklerinde kuracakları cümlenin çok önemli olduğuna dikkat çekti.

Demirci, "Örneğin; sadece birkaç kişinin bulunduğu bir plajda boğulma tehlikesi geçiriyorsanız birilerinin sizi kurtarma ihtimali kalabalık bir plajdakinden daha yüksektir. Eğer olay anında ortamda başka birileri daha var ise görüntü alma davranışını vicdanen daha rahat bir şekilde gerçekleştirmekteyiz. Olaylara müdahale kararı vermede etkili olan ikinci faktör ise durumun ciddiyetidir. Bir duruma müdahale etmeden önce bir süre izleyerek durumun ciddiyetini anlamaya çalışırız. Ciddiyeti yüksek ise müdahale etme ihtimalimiz artacaktır. Geçtiğimiz günlerde yaşanan üzücü olayda insanlar durumun ciddiyetini değerlendirirken sadece bir kavga anı olarak değerlendirdikleri için müdahale etme konusunda tereddüte düşmüş olabilirler. O anda kimse birinin öleceğine ihtimal vermemiş olabilir. Kendinizi tehlikede hissettiğiniz anda eğer ortamda az kişi var ise ve siz de durumu ciddi bir şekilde yansıtabiliyorsanız, 'lütfen yardım edin' yerine 'yardım edin beni öldürecekler' diye bağırebiliyorsanız çevreden yardım alma ihtimaliniz o derecede artacaktır" diye konuştu.

“GÖRÜNTÜLERİN ACİLEN KALDIRILMASI GEREKLİ”

Olaya maruz kalan 10 yaşındaki çocuğun tüm yaşamı boyunca internet ortamından bu görüntülere rahatlıkla ulaşabileceğini dile getiren Demirci, sözlerini şöyle tamamladı:

“Bu görüntülerin bir an önce kaldırılması gerekiyor. Görüntüler kaldırılmazsa, çocuğun yaşamı boyunca peşinden gidecektir. Bu görüntüler çocuğa psikolojik destek çabalarına engel olacaktır. Hayatınızda yaşadığınız en acı olayın size yedi gün yirmi dört saat boyunca hatırlatıldığını düşünün. Böyle bir durumda hayatınıza nasıl geri dönebilirsiniz, kaldığınız yerden nasıl devam edebilirsiniz ki? İnsanlar farklı farklı psikolojiler içinde görüntüleri izledi ve bir kısmı hala da tekrar tekrar izlemeye, paylaşmaya devam ediyor. Kimileri üzülenek, kimileri empati yaparak, kimileri öfkelenerek, kimileri nefretlerini kusarak kendini ifade etti. Böyle olaylar bize toplum olarak nasıl bir psikolojik yapıya sahip olduğumuz hakkında fikirler de veriyor. Yapılan yorumlar ve paylaşımlara baktığımızda hiç azımsanmayacak sayıda insanın inanılmaz düzeyde kin ve nefret kustuğunu görüyoruz. Tahammül ve muhakeme yeteneğimiz giderek azalıyor. Artık yargılamıyoruz, yargısız infaz yapıyoruz. Daha da vahim olan bir durum ise acınası bir kitlenin de yaşananları destekliyor olması. İşte tüm bu yaşananlar ve tüm bu düşünce karmaşası sadece tek bir kişinin aklında bir ömür boyu yer edecek; o küçük kız çocuğunun. Duyarlı olmalıyız. Bu görüntü, yorum, tartışmaların geleceğe taşınmasına izin vermeyelim.”

TÜRKİYE SEVDALISI JAPON, DERS VERMEYE BAŞLIYOR

Japon olmasına rağmen Türk milliyetçisi olduğunu ifade eden 33 yaşındaki akademisyen Keisuke Wakizaka, yeni eğitim döneminde Türk öğrencilere ders vermeye başlayacak.

Kendi ülkesinde hukuk okurken Orta Asya ve Kafkasya'daki meselelerle ilgilenen Keisuke Wakizaka, 2008 yılında Türkiye'ye eğitim için geldi. Kafkas Stratejik Araştırmalar Merkezi'nde araştırmalar yaparken, merkezin başkanı Hasan Oktay'dan çok etkilendiğini dile getiren Wakizaka, "Hasan Oktay beni Türk milliyetçileriyle tanıştırdı. Çevrem genişledi ve çok şey öğrendim" dedi.

Wakizaka, yeni eğitim öğretim yılında ise İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde akademisyenliğe başlayarak öğrencilere Siyaset Bilimine Giriş dersi verecek.

KENDİMİ TÜRK OLARAK HİSSEDİYORUM

Önce Müslüman olan ve kendisini Türk olarak tanımlayan Wakizaka, "Kendimi Türk milliyetçisi olarak görüyorum. Kökenimi inkar etmiyorum ama Türk olarak hissediyorum ve öyle yaşıyorum. Türkçe'yi öğrenirken de hiç zorluk çekmedim, keyif veren güzel bir dil" diye konuştu.

TÜRK ÖĞRENCİLERLE DERSTE BULUŞACAK

Akademik çalışmalarını yaparken planları arasında üniversitelerde ders vermek olduğunu belirten Wakizaka, İstanbul Gelişim Üniversitesi'nde Siyaset Bilimine Giriş dersini vereceğini söyledi.

Öğrencilerle buluşacak olmanın heyecanını yaşadığını ifade eden Japon akademisyen, "Siyaset biliminin yanı sıra Orta Asya ve Kafkasya dersini de vereceğim. Siyaset Bilimine Giriş dersinin daha sıkı şekilde verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü o dersi anlamadan hiçbir dersi anlamazsınız. Bir askerin, muhakkak silah kullanması gerekir. Silah kullanmayı öğrenmemiş askeri cepheye sokan komutan yoktur. Bu dersi de bu örnekle açıklayabiliriz. Öğrencilerle kolayca anlaşabileceğime inanıyorum. Bence önemli olan dersi güzel bir şekilde anlatabilmek" ifadelerini kullandı.

İSTANBUL'DAKİ TAKSİ ŞOFÖRLERİNİ İNCELEDİLER...

İstanbul'da taksi şoförleri üzerine yapılan araştırma dikkat çeken sonuçları ortaya çıkardı. Araştırmaya göre, sürücülerin yüzde 65'i trafikte kendini güvende hissetmiyor. Bu nedenle her 4 taksiciden 1'i yanında kesici, delici alet taşıyor. Yine her 4 taksi şoföründen 3'ünün stresli olduğu belirlendi.

İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümü'nden öğretim görevlisi Mehmet Başçılar tarafından 5 ayda tamamlanan 'taksi sürücülerinin iyilik halleri' araştırmasının sonuçları açıklandı. İstanbul'da 20 taksi durağında 146 taksi sürücüsüyle görüşülerek yapılan çalışmada çarpıcı sonuçlar ortaya çıktı. Çoğu taksi sürücüsü kendini güvende hissetmiyor bu nedenle yanlarında sopa, bıçak gibi aletler taşıyor. Sürücülerin ortak sorunu ise stres, günün yarısını ise yollarda geçiriyor.

Araştırmada taksi sürücülerinin aylık geliri 3 bin 270 lira ortalama çalışma saatleri ise 11 saat 20 dakika olarak belirlendi. Taksi şoförlerinin yaklaşık yüzde 92'si lise ve altı eğitim düzeyinden mezun. Gelirleri, 4 kişilik bir aile için açıklanan açlık sınırının hemen üzerinde yoksulluk sınırının ise altındadır.

SÜRÜCÜLERİN YÜZDE 73'Ü SİGARA KULLANIYOR

Taksi sürücülerini arasında stresin yaygın olduğunu söyleyen Mehmet Başçılar, "Her 4 taksi sürücüsünden 3'ü çalışırken stres altında hissettiğini belirtti. 4 taksi sürücüsünden 3'ü yani yüzde 73'ü sigara kullanıyor. Bu oran Türkiye'de erkeklerdeki sigara kullanım oranınının 1,5 katıdır" dedi.

YÜZDE 45'İ GÜN İÇİNDE KÜFÜR EDİYOR

Sürücüler arasında psikolojik şiddetin yoğun olarak gözlendiğini aktaran Başçılar, "Her 3 taksi sürücüsünden 2'si yani yüzde 65'i trafikte kendisini güvende hissetmediğini söyledi. Yanlarında nakit para taşımaları, geç saatte çalışmaları ve yalnız çalışmaları taksicilik mesleğini riskli meslek grupları arasına taşıyor. Her 2 taksi sürücüsünden 1'i yaklaşık yüzde 45'i günlük yaşantılarında ve çalışırken en az bir defa küfürlü veya hakaret içeren sözcükler kullandığını ifade etti. Bu da aslında taksi sürücülerini arasında psikolojik şiddetin yaygın olduğunu gösteriyor" diye konuştu.

HER 4 TAKSİCİDEN 1'İ YANINDA KESİCİ ALET TAŞIYOR

Taksicilerin çalışma saatlerinin uzunluğuna da dikkat çeken Mehmet Başçılar, “Her 4 taksi sürücüsünden 1'i yani yaklaşık yüzde 26'sı yanlarında bıçak, sopa gibi kesici, delici araç gereç taşıyor. Aslında bu durum hem taksideki müşterilerin hem de trafikteki diğer sürücülerin can güvenliği için risk oluşturmaktadır” ifadelerini kullandı.

TAKSİ SÜRÜCÜLERİ İÇİN AİLE BAKANLIĞINA ÇAĞRI

Alınması gereken önlemleri sıralayan Başçılar, “Anayasanın 50'inci maddesinde dinlenmenin çalışanlar için hak olduğundan söz edilir. Taksi sürücülerinin bu koşullarda dinlenebilmesine olanak yok. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın devreye girip taksicilerin dinlenmelerine olanak sağlayacak yasal düzenlemelerin harekete geçirilmesi gerekiyor. Yine bakanlık tarafından taksi sürücülerini arasında yaygın olan stresi gidermek için sosyal hizmet uzmanlarının istihdamının artırılması ve sürücülere psikolojik destek sunulması gerekiyor” dedi.

“ARAŞTIRMA EKİPLERİ KURULSUN”

Trafikte güvenliğin ve huzurun sağlanması için İçişleri Bakanlığı ve emniyet güçlerine bağlı ekiplerinin kontrollerini artırması uyarısında bulunan Başçılar, “Taksi sürücülerinin neden kendilerini güvende hissetmediklerinin altında yatan nedenlerin araştırılması gerekiyor. Araştırma ekiplerinin içinde üniversiteden akademisyenlerin, taksi sürücülerinin ve meslek odalarının temsilcilerinin de yer alması önem arz ediyor” ifadelerini kullandı.

SİVRİ: BİZ DİRDİMİZİ KİME ANLATACAĞIZ?

İstanbul Taksi Durakları Dernek Başkanı Resul Sivri ise, “Hep bizi şikâyet ediyorlar ama biz derdimizi kime anlatacağız, bizi kim koruyacak? Her türlü hakarete, gaspa ve saldırıya uğruyoruz. En ufak bir hatamızda hemen 153'e şikâyet ediyorlar ve ceza yiyoruz. Sosyal hayatımız araba, İstanbul'u dolaşıyoruz. Kesici alet taşımak gayet normaldir. İnsan kendini bir şekilde koruyacak. Doğru bulmuyoruz ama kendimizi korumamız için bir şeylere sarılmamız gerekiyor” dedi.

ÇİÇEK: GÜNDE 15 SAAT ÇALIŞIYORUZ

25 yıldır taksi şoförlüğü yapan Murat Çiçek de, “Güveneceğimiz kimse yok. Herkes bizimle uğraşiyor. Günde 13-15 saat çalışıyoruz. Hem yoruluyoruz hem de stres yaşıyoruz. Durak dışında çalışanların yüzde 80'inde kesici alet var. Örneğin Taksim'de iti, kopuğu, hırlısı hırsızları her türlü insan taksiye biniyor” diye konuştu.

ERER: GECELERİ ÇALIŞMIYORUM

Sabri Erer ise, “Güvende hissetmiyoruz doğru. Çünkü gasp, darp olaylarını çok yaşıyoruz. Şu anda taksiciler insanların gözünde eksiye düşüyor. O yüzden sürücüler kendini korumak için kesici aletler taşıyor. Hiç sosyal hayatımız yok. Bir gün 24 saat çalışıp diğer gün uyuyarak geçiriyorum. Geceleri çalışmıyorum, korkuyorum. Ters bir mevkiye yolcu aldığımız zaman ister istemez çekiniyoruz” ifadelerini kullandı.

“BİZ DE TAKSİYE BİNERKEN KORKUYORUZ”

Taksiye binerken tereddüt ettiğini söyleyen Fırat Özdemir de, “Biz de taksiye binerken kendimizi güvende hissetmiyoruz. Acaba yolu uzatırlar mı? Fiyatı ne kadar çıkaracak? Eşimiz, dostumuz biniyor bu taksilere onlar da kuşkuyla kullanıyor. Haberlerden görüyoruz. Araçlarındaki torpido gözünde taşıdıkları aletleri görüyoruz, korkuyoruz” dedi.

“YATIRIMCILAR ALTINA DÖNÜYOR”

Finans Uzmanı Hakan Yıldırım, insanların geleneksel yatırım aracı olan altına dönüş yaptığını söyleyerek, “Altının ons fiyatının bir yıllık değişiminin yüzde 27,29 düzeyinde. Altın fiyatlarındaki artış devam edebilir” dedi.

İstanbul Gelişim Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Hakan Yıldırım, altının ons cinsinden 52 haftalık fiyat hareketlerine bakıldığında 1.180,74 - 1.549,32 Dolar/Ons bandında hareket ettiğini belirtti. Yıldırım, “Bir yıllık değişimi yüzde 27,29 düzeyinde olan altın son günlerde yükseliş trendi içine girmiş ve yatırımcıların en çok tercih ettiği yatırım aracı haline gelmiştir. Altına olan ilginin küresel anlamda artmasının en temel sebebi ülkelerin makroekonomik göstergelerindeki kötümser durumlar, ticaret savaşlarının yatırımcılar için büyük bir belirsizlik oluşturması ve ABD'nin İran'a karşı ambargo uygulaması piyasalara karşı güvenin düşmesine sebep olmuş ve altına dönüş kaçınılmaz olmuştur. Bu durum beraberinde borsa endekslerinin düşmesine sebep olurken, riskten kaçan yatırımcıların vazgeçilmezi olan altın tekrar yükseliş trendi içinde yerini aldı” ifadelerini kullandı.

FED'in faiz indirimine gideceği yönünde oluşan algının, altın fiyatlarının yukarı yönlü olma ihtimalini de yükselttiğini belirten Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım, “Piyasada altın fiyatlarının yönü altın stokları, küresel likidite ve reel faiz oranları gibi değişkenlere bağlı olarak şekillenirken son günlerde sadece FED tarafından açıklanan reel faiz oranı ve risk faktörlerinden en önemlisi olarak bilinen Jeopolitik risk ve küresel risk değişkenlerinden etkilenmektedir. Piyasada yankı yapan ve her geçen gün yatırımcıları ürküten küresel ve jeopolitik risklerin artış göstermesi, yatırımcıların güvenilir bir liman olarak kabul ettikleri altına karşı yatırımları arttırmaktadır” diye konuştu.

Dr. Öğr. Üyesi Hakan Yıldırım, “Bu durumda altın fiyatları alımlara karşı çabuk ve kararlı bir reaksiyon gösterirken artış gösteren altın fiyatları özellikle bireysel yatırımcıların daha fazla yükseleceği algısıyla ve alımlara devam etmesine sebep olmaktadır. Böylelikle altın fiyatlarındaki artışın devam etmesi veya bulunduğu fiyat aralığı sürekliliğini koruyabilir” dedi.